

S:T ANNA KYRKOÅRD

REPARATION AV KYRKOÅRDSMUR

S:T ANNA KYRKOÅRD
S:T ANNA SOCKEN
SÖDERKÖPINGS KOMMUN
ÖSTERGÖTLANDS LÄN

ANITA LÖFGREN EK

Bakgrund

Basfakta om objektet

Beskrivning och historik

S:t Anna nya kyrka ligger söder om vägen mellan Söderköping och Tyrislöt. S:t Anna är en skärgårdssocken och den medeltida kyrkan låg drygt en halv kilometer längre norrut, närmare Kapellviken. När den nya kyrkan uppfördes 1819-21 flyttades kyrkplatsen och kring den nya kyrkan ligger idag kyrkstallar, skola, f d klockarbostad och ålderdomshem. Kyrkan har en rektangulär planform med halvrund koravslutning, stora rundbågiga fönster och torn i väster med huvudingång. Kyrkans ursprungliga sakristia på norra sidan revs på 1960-talet p g a sättningar.

Flygfoto över S:t Anna kyrka 1954. Östergötlands museums samlingar.

Kyrkan ligger på kyrkogårdens nordvästra hörn. Det visade sig vid anläggandet vara nästan lika kostsamt att ordna den oländiga och steniga marken till kyrkogård, som att bygga själva kyrkan. På kyrkogårdens södra del finns två gravkor och en bisättningskammare. Kyrkogårdens murar har tillkommit vid lite olika tidpunkter och har delvis olika karaktär. Den aktuella muren – västra muren, delen söder om kyrkan – är en ca 1,2 meter hög kallmurad stödmur. Eventuellt är muren från 1820-talet.

Tidigare kända reoveringsarbeten

-

Kulturhistorisk bedömning

Kyrkogårdsmurarna utgör en viktig del av miljön vid S:t Anna nya kyrka. Kyrka och kyrkogård med dess gravkor, bisättningskammare, grindar, mur och trädkrans är en väl sammanhållen miljö med mycket höga kulturhistoriska värden.

Fotografiet visar olika karaktär på murarna i anslutning till den södra västgrinden. Det är muren till höger om grinden som nu har åtgärdats.

Basfakta om projektet

Fastighetsägare/beställare

Söderköping S:t Anna församling, Box 127, 614 22 Söderköping.

Tillstånd från länsstyrelsen

Tillståndsansökan har inte inlämnats, men kontakt har tagits med länsstyrelsen.

Tidsperiod

Maj-juni 2015.

Problembild / skadebild

Entreprenörens bedömning var att skadan uppkommit genom att muren glidit ut med botten först. Skadorna har även medfört en del håligheter i markytan på kyrkogården.

Målsättning med projektet

Reparation av muren med bibehållande av murpartiets karaktär.

Det skadade murpartiet. Foto Markmästarna.

Muren från sydväst och nordväst. Foto Markmästarna.

Muren har glidit ut. Foto Markmästarna.

Arbetsbeskrivning

-

Resultat

Genomförda arbeten

En mursträcka på ca 14 m åtgärdades. Yttermanteln plockades ner, markfast sten fick ligga kvar, och marken bakom muren grävdes ur. Själva muren är ca 0,5 m djup och fyllningen bakom är en blandning av jord och sten. En markduk lades mellan jorden och den nya fyllningen. Befintlig fyllningssten lades tillbaka och kompletterades med friktionsmaterial – större dimensioner i botten och allt mindre dimensioner högre upp. Mark och murkrön har återställts.

Murens yttermantel har rivits.

Själva muren är ca 0,5 m djup. Foto Markmästarna.

Marken har grävts ur till murens botten. Foto Markmästarna.

Muren byggs upp. Foto Markmästarna.

Foto Markmästarna.

Återställning av marken. Foto Markmästarna.

Omlagt murparti i bildens högra del.

Uppföljning

Eventuella avvikelser från länsstyrelsens beslut

-

Skarv mellan omlagt parti och orörd mur.

Omlagd mur från söder.

Byggnadshistoriska iakttagelser eller erfarenheter gjorda under arbetet

Efter åtgärderna har muren bibehållit sin karaktär. Kvarvarande lava på den återlagda yttermanteln gör att det vid en första anblick är svårt att se gränserna för det omlagda partiet.

I fyllningen låg bl a en grön blomvas som kan tyda på att muren reparerats tidigare eller att vasen hamnat i något av de hål som bildats i marken, när muren glidit ut.

Godkännande/slutbesiktning

Arbetet kan godkännas ur antikvarisk synpunkt.

Medverkande i projektet

Entreprenörer

Markmästarna i Östergötland AB.

Antikvarisk medverkan

Östergötlands museum genom antikvarie Anita Löfgren Ek.

Övrigt

Antikvariska kontroller / besiktningar

Besiktning när arbetet påbörjats 2015-05-18 och slutbesiktning 2015-06-16.

Fotodokumentation

Digital fotodokumentation förvaras på Östergötlands museum. Foto där inget annat anges: Anita Löfgren Ek, Östergötlands museum. 2015.

Källor

Bogårdsmurar i Linköpings Stift. Östergötlands län. Inventering, del 1. Grenberger Byggnadsrestaureringskontor. 2004.

Östergötlands länsmuseum. Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i Linköpings stift 2005. S:t Annas nya kyrka.

Östergötlands länsmuseum. Kulturhistorisk kyrkogårdsinventering 2006. Sankt Anna kyrkogård.

Östergötlands museums topografiska arkiv.

Övrigt

Till ärendet hör även en CD-skiva med fotodokumentation utförd av Markmästarna i Östergötland AB.

Tekniska uppgifter

Lokal	S:t Anna kyrkogård
Socken/stad	S:t Anna socken
Kommun	Söderköping
Län och landskap	Östergötland
Ekonomiska kartans blad	087 30 (8H 3a Sankt Anna)
Typ av uppdrag	Antikvarisk medverkan
Öm dnr	250/15
Öm projektnr	510853
Lst dnr	-
Uppdragsgivare	Söderköping S:t Anna församling
Bidrag	-
Byggnadsantikvarie	Anita Löfgren Ek
Foto	Östergötlands museum
Fältarbetstid	Maj-juni 2015

Ev dokumentationsmaterial förvaras på Östergötlands museum.

2015:213